

Presentation

Jag är man, född 1973 i Stockholm. Mina föräldrar är civilekonomer, båda födda i Stockholm, Jag har en bror.

Barndom och ungdom

Jag hade dagmamma i något år, började sedan på dagis. Min bror gick på samma dagis. Där hade jag många kompisar och var väl ett ganska vanligt barn. När jag började skolan var jag först inte mycket annorlunda än de andra, men snart blev jag mer och mer utanför. Att vara bra på att fatta saker var inte längre populärt, och trots att jag själv inte förändrades särskilt mycket kom jag att räknas som plugghäst. Och man ser sig själv som andra ser en.

Jag höll mig för mig själv, stannade helst inomhus och läste. Avskydde sport. Följaktligen gick jag upp i vikt, inte så mycket men tillräckligt för att känna att de som tittade snett på mig hade rätt. För att få starkare armar gjorde jag armhävningar ibland, vilket förstås inte hjälpte eftersom armhävningar tränar bröstmusklerna, men sådant fick vi inte lära oss i skolan. När jag kom i puberteten innebar kombinationen av överflödsfett och armhävningar att jag fick små bröst. Jag började klä mig för att dölja mig själv och stannade inne även på sommarloven. Det tog femton år innan jag vågade visa mig utan tröja igen, och det var först ett par år efter att jag hade börjat gå på gym tre gånger i veckan.

Några vänner hade jag ju i skolan, och jag var inte direkt mobbad. Jag ville bli skådespelare eller författare eller kanske något med ekonomi. Gymnasievalet föll på ekonomisk linje, mest på grund av möjligheterna att läsa flera språk och samtidigt matte, alltså så stor fortsatt bredd som möjligt. Så här i efterhand kan man inse att maskinskrivning och enklare bokföring bara är en sekreterarutbildning, men i slutet av 80-talet var E en av de fem stora gymnasielinjerna (H, S, E, N och T). Någon av dem skulle man välja, men vilken var inte så viktigt eftersom det påstods att alla som tog studenten 1992 ändå skulle kunna få vilka jobb som helst. Själv har jag fortfarande nu 12 år senare aldrig varit anställd. Under min senaste arbetslöshetsperiod bestämde jag mig för att skaffa mig de kunskaper som jag missade på gymnasiet och läsa in naturvetenskapen. Har man ett fast jobb så tar ju man knappast ledigt i ett år för att läsa gymnasieämnen, så egentligen kan man se det som en unik chans. Snart är jag halvvägs och behöver börja söka jobb igen.

Homosexualitet, som jag väl i relativt oskyldig form hade ägnat mig åt redan på dagis, var inget som jag reflekterade över. Jag hemlighöll det förstås för mina närstående, men det är nog inte så ovanligt att inte prata om sitt sexliv oavsett hur det ser ut. Om jag någon gång träffade någon jämnårig som var intresserad av samma sak så föreställde jag mig aldrig att det kunde vara så att vi hade något gemensamt. Det var bara handlingar. Jag blev kär i både tjejer och killar och var övertygad om att jag skulle kunna få mig själv att inte vara böj helt enkelt genom att bara vilja det. De tjejer som jag gillade var inte intresserade av mig, men det var jag inte särskilt förvånad över, eftersom min självkänsla på det planet var så usel. I stället försökte jag tänka längre framåt, men jag såg aldrig någon partner när jag föreställde mig min framtid. Ingen alls. Kärlek har alltså för mig alltid varit någonting dåligt som gjort mig olycklig, eftersom den aldrig var besvarad. Delvis berodde det säkert på dålig självkänsla, men också förstås på att det ofta var någon kille som jag var kär i och fantiserade om. Då var det så absurt att tänka sig att han skulle kunna gilla mig på riktigt att det faktiskt aldrig föll mig in att försöka göra något.

Att vara så isolerad bland folk man träffar varje dag är väldigt påfrestande. Nästan så länge jag kan minnas har jag gång på gång resonerat med mig själv om självmord och hur man skulle gå tillväga för att genomföra det. När nu en av mina närmaste vänner ska flytta utomlands känns det extra jobbigt, för jag har inte särskilt många vänner. Ingen jag kan prata med om allt, och särskilt ingen som är homo. Även om jag skulle överösa min heterokompis eller min bror med olika detaljer kan jag inte förvänta mig att de ser nyanserna, och då faller den viktigaste delen av förståelsen bort. Under den senaste höstens kurs har jag inte fått mer än ytliga bekantskaper, och när man är arbetslös har man ju inga arbetskamrater som man pratar med heller. När jag nu försöker tänka längre framåt ser jag ingenting, men jag försöker föreställa mig att något kommer att ändra sig.

I medierna kunde man när jag växte upp bara höra talas om homosexualitet som någonting obehagligt, hotfullt och farligt. Oscar Wilde och eventuellt någon mer, kanske till och med närmare nutid. Plötsligt dök det upp en tv-pjäsa av Jonas Gardell, något som handlade om aids. Två killar var ihop och en av dem hade aids och skulle dö, för av aids dog man, och därför var hans pappa oersonligt bitter på den andre. Ungefär så minns jag pjäsen, men den var riktigt bra och för mig var den helt unik. Jag har för mig att jag undrade hur det kunde hänga ihop att bara en av killarna hade aids om de nu var ihop. Några referensramar för att analysera den saken hade jag överhuvudtaget inte.

En annan medieinkel var nyheten om en förbipasserande kille som blivit nedslagen utanför ett gayställe och fått permanenta hjärnskador, och hur det betonades att han inte var böj. Den nyheten, som ändå introducerade tanken att det fanns särskilda ställen man kunde gå till, fick mig inte precis att vilja uppsöka dem. Fortfarande när hockeyspelaren Peter Karlsson mördades av en nazist 1995 presenterades det som en självklar förmildrande omständighet i rättegången att Karlsson var böj. Några gayställen hade jag fortfarande inte besökt. Jag var nästan färdig på universitetet och kände mig ganska ensam. Det fanns säkert någon gayförening, men jag trodde inte att det skulle vara någon vits att träffa folk, jag som ändå var så onödig och fel och inget att umgås med.

Några gånger i början av 90-talet träffade jag killar som jag kommit i kontakt med via heta linjen, men de var alltid några år äldre än jag, för ingen i min ålder brukade vilja prata med mig. Fast en gång var det en jämnårig kille som ville det, och vi träffades och fikade en stund på McDonald's. Det var allt. Han verkade inte särskilt intresserad av mig, men jag blev nog ganska intresserad av honom, mycket för att han var den enda i min egen ålder som jag hade hittat. Att överhuvudtaget hitta någon innebar ofta att försöka passa på att ha sex medan tillfället fanns, för man kanske aldrig mer skulle hitta någon.

Den 23 november 1991 dog artisten Freddie Mercury i aids. Veckan därpå, den 1 december, uppmärksammades världsaidsdagen för första gången med röda band. En sen kväll strax efter det insåg jag att det inte bara fanns en teoretisk risk i att gå med på att ha sex utan kondom utan att jag faktiskt kunde ha blivit smittad på riktigt. Jag sov inte gott den natten. Framför allt insåg jag att oavsett hiv skulle jag någon gång dö. Testet var negativt, men det tog en veckas väntan och insikten om min egen dödlighet har jag kvar. Sedan dess har jag extremt ogärna sex utan kondom, och eftersom jag aldrig har haft någon pojkvän innebär det att jag så gott som aldrig har haft någon som helst sorts sex utan kondom.

Ingen i min släkt hade sagt vare sig bu eller bä om homosexualitet, så jag var väl inte direkt rädd för att berätta något, men jag ville heller inte blåsa upp det. När jag höll på att bryta ihop av depression den vecka när jag väntade på hivtestet förklarade jag för min pappa att jag nog var homosexuell. Han frågade om jag var säker på det, om jag hade varit med någon, och jag svarade ja. Han ville trösta mig för att jag var så ledsen och panikslagen - själva hivtestet berättade jag inte om förrän flera år senare - och försökte med den typiska föräldrarepliken om att killar skryter i omklädningsrummet och inte behöver vara så erfarna med tjejer som de påstår. Men det var inte det som var mitt problem. Dels struntade jag fullständigt i vad andra gjorde eller inte gjorde med tjejer, dels har jag faktiskt i alla mitt livs omklädningsrum aldrig hört några killar prata om annat än fullt normala relationsfrågor som lika gärna skulle kunna avhandlas på kafé. Jag bad pappa att berätta för mamma, för själv vågade jag inte.

Inte förrän sju år senare, när jag på gymmet stött ihop med en kille som var intresserad av mig och vi var på väg att bli ihop, berättade jag på riktigt. Då hade jag nämligen äntligen något att berätta: jag har träffat en kille. Eftersom jag ville vänta tills jag kunde vara ganska säker på att det fanns något att berätta om i ett riktigt samtal, och dessutom ville vänta tills jag kunde berätta för hela familjen personligen och samtidigt, så blev det först när min bror var hemma från sitt universitet över jullovet. Så på julafton satt jag i köket och pratade med mamma och lät killen dyka upp i samtalet. Hon bara höll mig i handen och såg glad ut på sätt och vis. Hon hade förstås fått höra det från pappa då åratal tidigare, men det hade aldrig varit ett samtalsämne sedan dess. Jag gick ut och sade ungefär samma sak till pappa, som knappt reagerade alls. Han var nog mest generad. När jag berättade för min bror sade han bara ett ord: "Grattis." Att han inte skulle bli så chockerad hade jag anat, för han hade flera gånger tidigare berättat om en homokompis som han hade. Killen från gymmet blev jag inte ihop med, men min brors "grattis" värmden dagen.

Tack vare att jag fortfarande var väldigt kär i killen från gymmet men aldrig hade haft sex med honom kunde jag ta mod till mig och ringa honom ibland. En gång fick jag följa med honom och några kompisar till Tip Top. Det var våren 1999, det var första gången jag någonsin hade varit på ett gayställe, och jag var framför allt rädd för att bli ihjälslagen redan på vägen in. Jag vågade inte dansa och vågade inte titta på någon av de andra besökarna. Men jag var där. Innan jag kom ut hade jag aldrig ens övervägt att gå på gayklubb.

Arbetsliv. Jag försöker vara öppen i alla lägen där det är aktuellt. Om jag är osäker är räddningen ofta att heteronormen förutsätter att alla är hetero så länge de inte säger något annat. Då kan väl folk få tro det om de vill. Själv har jag ibland kommit på mig själv med att förutsätta att alla är homo så länge de inte säger något annat, så det går på ett ut.

I min arbetsmiljö har det inte varit något problem, men jag kom å andra sidan ut så pass sent att jag inte hann märka av den stora omvälvning som jag anser att hela det svenska samhället genomgick 1998. Den islossningen var nog en anledning till att jag vågade komma ut just det året. Medierna behandlade inte längre homosexualitet som ett problem utan bara som ett fenomen. Europride gjorde underverk, det räckte i många fall med att få den lilla extra information som ett enda neutralt eller positivt nyhetsreportage innebar för att vanligt folk skulle släppa fördomar som de bara haft för att de inte vetat något annat. Inte kan man klandra dem heller, när man inte ens som homosexuell själv alltid vetat dessa enkla saker.

Jag tror däremot inte att homosexuella har samma möjligheter på alla arbetsplatser. Även om det inte finns lika mycket öppen och oförskämd diskriminering kan det säkerligen ligga bruna gamla åsikter och jäsa i hörnen på många dammiga loft. Det märks inte minst på att regeringen fortfarande inte har reformerat den internationellt kritiserade smittskyddslagen eller infört könsneutrala äktenskap, och att de fortfarande avvisar homosexuella flyktingar. Enkla och uppenbara åtgärder för mänskliga rättigheter, kan man tycka, men när mänskliga rättigheter plötsligt ska gälla alla, då blir det genast väldigt knepigt och måste utredas vem som är mest människa. "Sådana där frisörfikusar, röstar de verkligen på oss stålverkssossar? Borde vi inte förbjuda dem i stället?"

Fritid. Som jag nämnde har jag aldrig haft något fast förhållande. Nu när jag är 31 känns det allt mer plågsamt att vara ensam, när de flesta man känner har någon annan som är viktigare att umgås med. Efter att ha använt internet i sex-sju år gav jag för två år sedan upp de olika gaysajterna.

De är ett enormt genombrott för möjligheten att få kontakt med andra, att kunna diskutera saker och föra riktiga samtal och inte behöva förlita sig på ett ögonkast eller någons röst i telefon. Trots det kunde jag till slut inte orka med det längre. Att logga in för att varje gång se att man inte har fått någon post är mer påfrestande än att inte logga in alls. Ändå hade jag en rolig text och en trevlig bild på mig själv. Slumpen ville väl annorlunda, helt enkelt. Ungefär som att söka jobb: det spelar ingen roll att meriterna finns där eller att jag inom två månader skulle klara att undervisa folk i arbetsuppgifterna, om de hittar någon annan via kontakter är man chanslös. Aldrig får man heller veta varför, för det finns ju sällan någon anledning att rata någon, utan oftare då någon tydlig anledning att välja en annan.

Som fritidsintressen har jag väl antagit de fackliga uppgifter som jag hamnat i mest av ett sammanträffande, och det känns ofta roligt att hjälpas åt att försöka förbättra för kollegorna. Jag är dessutom kassör i min bostadsförening, och sedan är fritiden slut.

Jag vet fortfarande inte om jag någon gång kommer att vilja ha barn. Den senaste kille jag dejtade ville inte det, men själv hade jag knappt ens tänkt igenom saken. Är det biologiskt omöjligt så blir det inte lika aktuellt. Att ha möjligheten att gifta sig (vilket för närvarande är det som i heterovärldens diskriminerande lilla undantag kallas "registrerat partnerskap") känns som ett stort framsteg, och om jag träffar någon skulle jag verkligen vilja gifta mig. Nej, det låter lite för kyrkligt. Ingå äktenskap.

Jag är inte aktiv i RFSL, men jag har varit medlem i ett par år. Min princip var enkel och rättfram: "Den dag man köper ett tass-badkar måste man gå med i RFSL." Jag har bara badat i det en gång, men det är väldigt snyggt. Skämt åsido, den politiska kampen har betytt oändligt mycket. När jag föddes var jag mycket sjuk, och botemedlet visade sig vara en penna på Socialstyrelsen. Det går liksom inte att jämföra med så mycket annat än avsegregeringen i USA eller apartheids avskaffande i Sydafrika. Ordningen var ond, och därför kunde den inte bestå. Många steg har tagits, men många återstår.

Kyrkans hatiska miljö undviker jag att ens tänka på. Det är en sak att hitta på saker och grunda en religion när man inte vet hur det ligger till, men att framhärda när fakta föreligger är bara lögnaktigt. Att dessutom använda tron för att av lika osanna skäl skada andra är fullkomligt vedervärdigt. Jag ska inte resonera mer kring det ämnet här. Då blir det en väldigt lång utveckling.

Pridefestivalen är en av årets stora höjdpunkter. I år gick jag i paraden för fjärde gången, och det är en fullkomligt oslagbar upplevelse. Med eller utan sällskap, i eller utanför paraden. Man ser folk som man känner igen från alla möjliga ställen, publiken applåderar, och vi är så många. Bara att för en gångs skull få vara i majoritet känns helt fenomenalt. Det må vara på en liten plätt i Tanto, men där är vi många. Skulle mediernas innehåll förresten vara kvoterat efter hur folk blir förälskade så skulle det vara drygt en dag i veckan, året om, där inget annat än homorelationer skulle visas (hälften av de bisexuella och så alla homosexuella, det måste vara mer än 14 %). Men när det i så fall är Pride en dag i veckan året om, då skulle det inte vara mycket kvar att ändra och vardagen skulle ta över. Den ensamheten skulle kunna bli alltför bedövande i utsatta lägen. I stället får man skapa sin egen veckopride när man har lust, genom att gå på gayställen!

Dessutom är Pride en utmärkt ursäkt att komma ut. När folk frågar vad jag gjorde på semestern kan jag svara: "Först var jag en vecka i Skåne, och så andra veckan var det Pride." En trevlig men nervöst lagd kollega får då möjlighet att slinka undan det jobbiga och säga: "Jaha, Skåne, så trevligt." Jag har använt repliken flera gånger, men det gensvaret har jag bara fått en gång. För varje gång folk hanterar det naturligt växer man.

Tjugo minuter innan jag skulle iväg och gå i min första prideparad ringde jag till mormor. Jag ville berätta för mormor och morfar före paraden, för man skulle ju kunna hamna på bild i nyheterna och så. Jag var ganska nervös. Enda anledningen att nämna saken den här gången var ju inte att jag hade träffat någon, utan att jag skulle gå i paraden. Det var själva samtalsämnet. När jag väl lyckades föra Pride på tal och förvissa mig om att mormor visste vad det var, så berättade jag att det skulle vara en parad och att jag skulle gå i den. Jag sade något i stil med att den är för homosexuella och deras vänner. Hennes svar blev: "Jaså, räknar du dig dit?" och jag underströk att jag skulle gå för min egen skull. Hon hade förstås undrat när jag skulle träffa någon, när hennes tre andra barnbarn hade sina respektive. Orolig och bekymrad blev hon förstås, sin vana trogen, men hon var inte fördömande. Särskilt inte när jag påpekade att när man är ensam spelar det väl ingen roll vem det är man är ensam utan. Hon lovade att berätta för morfar och så var jag tvungen att gå. Mormor satt först och var lite ledsen för min skull, men när morfar frågade varför och hon berättade vad jag hade avslöjat, så svarade han bara "Jaså, var det inget värre". Nej, det var inget värre. Mormor var 84 och morfar skulle just fylla 87.

Öppenhet. Det måste finnas en anledning att berätta något om sig själv. Att bara stå och tjata om att man är homosexuell ger det en så underlig tonvikt. Man är faktiskt en massa andra saker också, och när det gäller dem skiljer man sig inte från någon annan frimärkssamlare datornörd eller vilken nisch man nu bebor. Däremot är det synd att så många bara kringgår familjefrågor i intervjuer. Har man ingen så har man ingen, men det går faktiskt att säga "jag har inte träffat rätt kille än". Men att larva runt och försöka avslöja det ena eller det andra är å andra sidan bara gement och tarvligt, det finns faktiskt folk som mördar homosexuella. Och även om det bara skulle ge sociala konsekvenser är det något som var och en själv måste få bestämma över.

Att ha förebilder är förstås ovärderligt, men ännu fler homosexuella kändisar i Sverige är väl inte precis nödvändigt just nu. Snarare råder det brist på vanliga homosexuella arbetskamrater, men där försöker jag göra mitt. Annars blir det aldrig lättare för de verkligt viktiga att vara sig själva: homosexuella familjemedlemmar.

Tyvärr kan jag inte säga att jag har så goda erfarenheter av att komma ut på sistone. De flesta kurskamrater som jag avslappnat har berättat för, lika naturligt som om jag hade sagt något motsvarande om en flickvän, verkar mest prata enstavigt med mig nu. Lyckligtvis är vi 100 på kursen, så det är många kvar, men det känns allt svårare att säga något till fler. Jag får hoppas att det beror på slumpen eller att jag har misstolkat dem.

Risken med att komma ut är väl just det, att någon kan reagera negativt. Men fördelarna är så många fler. Det tar alldeles för mycket energi att gå och oroa sig hela tiden, att ständigt gömma sig och smyga, öva in lögner och dölja sina ögon, undvika samtalsämnen och forma om dem, aldrig våga slappna av och tala ur hjärtat, ständigt hålla sig nyktrast och tillknäpptast, vakta sig för varje steg. Ärlighet förlänger livet.

Om någon heteroperson i en viss situation skulle nämna sin maka eller make, så tänker jag också göra det, även i fortsättningen. Någon annan väg kan inte finnas. Att stanna kvar i ovan beskrivna rädsla och självförminskande är inget alternativ. Då har man redan tagit livet av sig, om man så blir 150 år gammal.